

ADVIES

**Conceptwetsvoorstel tijdelijke wet bestuursrechtelijke
maatregelen terrorismebestrijding**

aan de Minister van Veiligheid en Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

naar aanleiding van de internetconsultatie van 17 maart 2015 tot 29 april 2015

SAMENVATTING

Het College erkent en onderschrijft de noodzaak om de democratie, rechtsstaat en de bevolking in Nederland te beschermen tegen terroristisch geweld. Dat in de huidige maatschappelijke omstandigheden maatregelen worden genomen ter versterking van de bescherming van de bevolking tegen terreuraanslagen is logisch. Het College stelt evenwel vast dat tot dusverre in alle wetgevingsvoorstellen voortvloeiend uit het Actieplan Integrale aanpak jihadisme, waar dit conceptwetsvoorstel er één van is, vooral bevoegdheden worden gecreëerd tot het nemen van maatregelen die een aantasting opleveren van bepaalde mensenrechten. Bij dit conceptwetsvoorstel gaat het om maatregelen die burgers raken in - onder meer - hun recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en in hun recht op bewegingsvrijheid. Op de achtergrond gloort tevens een aantasting van de vrijheid van gedachte en de uitingsvrijheid. Inbreuken op de uitoefening van deze rechten zijn slechts gerechtvaardigd indien zij voorzien zijn van een voldoende duidelijke en precieze wettelijke basis, er een dwingende maatschappelijke noodzaak is om die maatregelen te treffen, als de maatregelen in een evenredige verhouding staan tot het ermee nagestreefde doel en er voorzien is in een adequate vorm van rechtsbescherming.

- Het in het conceptwetsvoorstel gebruikte criterium *‘als iemand op grond van zijn gedragingen in verband kan worden gebracht met terroristische activiteiten of de ondersteuning daarvan’* is een onvoldoende duidelijke en nauwkeurige wettelijke basis om het inperken van mensenrechten te rechtvaardigen.
- Het College zet vraagtekens bij de keuze voor bestuursrechtelijke maatregelen in plaats van strafrechtsbepalingen. Het College beveelt een voorafgaande rechterlijke toetsing aan.
- De noodzaak van het conceptwetsvoorstel is onvoldoende aangetoond. Het strafrecht kent immers al een aantal bepalingen gericht op het preventief tegengaan van terrorisme en de toegevoegde waarde van de in dit conceptwetsvoorstel voorziene aanvulling daarop is niet helder.
- Het uitreisverbod levert een inbreuk op het recht op bewegingsvrijheid op. Daarnaast kan dit uitreisverbod voor mensen met een niet-Nederlandse nationaliteit een inbreuk opleveren op het recht het land te betreden waarvan zij onderdaan zijn en het recht op family life (als de persoon gezinsleden heeft in het thuisland).
- Tot slot wijst het College op de mogelijke stigmatiserende effecten van het wetsvoorstel op migrantengroepen met een islamitische geloofsovertuiging.

1 Inleiding

Van 17 maart 2015 tot 29 april 2015 is het conceptwetsvoorstel ‘tijdelijke wet bestuursrechtelijke maatregelen terrorismebestrijding’ in internetconsultatie opengesteld. Met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid biedt het conceptwetsvoorstel de Minister van Veiligheid en Justitie de mogelijkheid een aantal vrijheidsbeperkende, bestuursrechtelijke maatregelen te nemen (meldplicht, persoonsverbod en gebiedsverbod). Daarnaast kan de Minister op basis van dit conceptwetsvoorstel een uitreisverbod ten aanzien van het Schengengebied uitvaardigen. Tot slot maakt het conceptwetsvoorstel het voor bestuursorganen mogelijk subsidies, vergunningen of ontheffingen af te wijzen of in te trekken.

Het conceptwetsvoorstel is het vierde wetsvoorstel dat voortvloeit uit het Actieplan Integrale aanpak jihadisme dat het kabinet op 29 augustus 2014 heeft uitgebracht (Kamerstukken II 2013/14, 29 754, nr. 253). Het College erkent en onderschrijft de noodzaak om de democratie, rechtsstaat en de bevolking in Nederland te beschermen tegen terroristisch geweld. De huidige maatschappelijke omstandigheden kunnen derhalve nopen tot het nemen van maatregelen ter bescherming van de bevolking tegen terreuraanslagen. Het College stelt evenwel vast dat tot dusverre in alle wetsvoorstellen voortvloeiend uit bovengenoemd Actieplan vooral bevoegdheden worden gecreëerd tot het nemen van maatregelen, die een aantasting opleveren van bepaalde mensenrechten. Bij het onderhavige conceptwetsvoorstel gaat het om maatregelen die burgers raken in - onder meer - hun recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en in hun recht op bewegingsvrijheid.

Er lijkt sprake te zijn van een automatische reflex op nieuwe veiligheidsbedreigingen die steeds bestaat uit voorstellen voor grondrechtenbeperkende wetgeving. Terwijl de daarin voorgestelde maatregelen in wezen slechts een vorm van symptoombestrijding vormen en het probleem niet bij de wortel aanpakken. Aan het Actieplan en de voorgestelde wetsvoorstellen is geen duidelijke analyse voorafgegaan van de mogelijke oorzaken van radicalisering en de mate waarin die een (direct) gevaar vormt voor de samenleving. Ook ontbreekt nog steeds een analyse van de vraag hoe gewelddadige vormen van radicalisering en de daaruit volgende terroristische dreiging het beste kunnen worden afgewend. Wat ontbreekt, is een visie op de onderliggende problematiek. Daardoor is de noodzaak van het onderhavige wetsvoorstel nog niet komen vast te staan.

Al eerder, in 2006, is een grotendeels gelijklopend wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend: het wetsvoorstel bestuursrechtelijke maatregelen nationale veiligheid. De bepalingen in dit eerdere wetsvoorstel met betrekking tot de bestuursrechtelijke vrijheidsbeperkende maatregelen waren identiek aan die van het huidige conceptwetsvoorstel. Datzelfde gold voor de bepalingen omtrent het wijzigen of intrekken van vergunningen e.d. door bestuursorganen. Wel ontbrak in dit eerdere wetsvoorstel het uitreisverbod. Na flinke kritiek vanuit de Tweede Kamer lag het wetsvoorstel jaren stil en is het in 2011 uiteindelijk ingetrokken. Het voornaamste argument voor die intrekking was het ontbreken van de noodzaak tot het invoeren van de in het wetsvoorstel voorziene maatregelen, aangezien sinds de aanhouding van het wetsvoorstel aanvullende strafrechtelijke maatregelen waren ingevoerd die zijn gericht op het (preventief) tegengaan van terrorisme (*Kamerstukken I*, 2010-2011, 30 566, E). Het kabinet onderbouwt niet (voldoende) waarom het nu in consultatie gebrachte wetsvoorstel wel noodzakelijk is; de betreffende strafrechtsbepalingen bestaan nog steeds (zie 2.5).

2 Mensenrechtelijke knelpunten in het conceptwetsvoorstel

2.1 Mensenrechtenkader

Zoals opgemerkt zijn met het wetsvoorstel een aantal mensenrechten in het geding. Met het gebiedsverbod en het uitreisverbod wordt inbreuk gemaakt op het recht op bewegingsvrijheid, dat onder meer gegarandeerd wordt door artikel 2 van het Vierde Protocol bij het Europees verdrag inzake de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Daarnaast vormt het uitreisverbod een inbreuk op het recht het land te verlaten, neergelegd in artikel 2 van de Grondwet (GW) en artikel 2 van het Vierde Protocol bij het EVRM. Ook raakt het uitreisverbod aan het recht van een persoon om het grondgebied te betreden van de Staat, waarvan hij onderdaan is (artikel 3 van het Vierde Protocol bij het EVRM). Het persoonsverbod kan een inbreuk opleveren op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10 GW en artikel 8 EVRM). En op de achtergrond speelt bij alle maatregelen een rol dat zij raken aan de vrijheid van gedachte en de uitingsvrijheid.

Deze mensenrechten zijn niet absoluut, er mogen inbreuken op gemaakt worden. Dergelijke inbreuken op grondrechten zijn echter slechts gerechtvaardigd indien deze bij wet zijn voorzien en noodzakelijk en proportioneel zijn. De inbreuk dient gebaseerd te zijn op een wettelijke grondslag die voldoende duidelijk en nauwkeurig is (de voorzienbaarheidseis). De wettelijke basis dient voorts waarborgen te bevatten tegen misbruik. Van belang is dat dergelijke grondrechtenbeperkende maatregelen getoetst kunnen worden door een onafhankelijke rechter. Bij de beoordeling van de noodzakelijkheid moet onder meer worden gezien of de voorgestelde maatregel een geschikt middel is om het daarmee nagestreefde doel te bereiken.

Ten slotte is een belangrijk aandachtspunt het mogelijke discriminerende effect van het conceptwetsvoorstel, dat maatschappelijke uitsluiting en vervreemding van bepaalde groepen burgers binnen de Nederlandse samenleving in de hand kan werken.

2.2 Wettelijke basis is onvoldoende duidelijk en nauwkeurig

Het conceptwetsvoorstel beoogt een wettelijke basis te bieden voor het opleggen van bestuursrechtelijke maatregelen ‘als iemand op grond van zijn gedragingen in verband kan worden gebracht met terroristische activiteiten of de ondersteuning daarvan’ (artikel 2 van het conceptwetsvoorstel). Hetzelfde criterium wordt gehanteerd in artikel 6 van het conceptwetsvoorstel voor het afwijzen/ intrekken van subsidies, vergunningen e.d. Zoals hierboven reeds aangegeven, geldt ten aanzien van deze wettelijke basis de zogenoemde ‘voorzienbaarheidseis’. Deze houdt in dat in de wet voldoende duidelijk en precies moet zijn aangegeven onder welke omstandigheden de grondrechtenbeperkende maatregel kan worden toegepast, zodat de burger kan weten in welke situatie of bij welke vormen van gedrag hij te maken kan krijgen met de toepassing van die maatregel. Daaraan is volgens het College niet voldaan.

Het College acht het in het in de artikelen 2 en 6 van het conceptwetsvoorstel gehanteerde criterium dusdanig vaag en onbepaald, dat de burger niet kan weten waar hij aan toe is. De hierboven al aangehaalde frase uit beide artikelen bevat een tweetal vage begrippen, namelijk ‘in verband brengen met’ en ‘terroristische activiteiten’. Het gebruik van deze vage begrippen in de wettekst laat heel veel discretionaire ruimte aan het bestuursorgaan bij de toepassing van de bestuurlijke maatregelen. Immers, met enige creativiteit is alles met alles in verband te brengen. Dit levert bijvoorbeeld het risico op dat het enkele huldigen van een bepaald radicaal gedachtegoed en het tot uiting brengen van het feit dat men dit gedachtegoed aanhangt een voldoende reden kan vormen voor het

opleggen van een van de voorziene maatregelen. Weliswaar probeert de voorgestelde wettekst deze discretionaire ruimte enigszins in te perken door aan te geven dat het ‘in verband brengen’ een resultaat moet zijn van door die persoon verrichte gedragingen, maar dat maakt het criterium niet veel concreter. Het tot uiting brengen van radicale gedachten kan allicht worden beschouwd als een gedraging, ook als van die uiting op zichzelf geen eminente bedreiging van de veiligheid uitgaat. Bovendien merkt de memorie van toelichting (MvT) hierover op dat niet hoeft te zijn *bewezen* dat de betrokkene de betreffende gedragingen heeft gedaan. Maatstaf is dat ‘de gedragingen redelijkerwijze vaststaan’. Volgens de MvT houdt dit in dat de enkele aannemelijkheid dat iemand bepaalde gedragingen heeft verricht onvoldoende is, maar hoeft er geen sprake te zijn van wettig en overtuigend bewijs in strafrechtelijke zin. Dit betekent dus dat een burger op grond van gedragingen waarvan niet bewezen is dat hij die heeft gedaan aanzienlijk beperkt kan worden in zijn vrijheden en in belangrijke mensenrechten als het recht op privacy en bewegingsvrijheid.

Ook het begrip ‘terroristische activiteiten’ wordt in het conceptwetsvoorstel of de toelichting daarbij niet nader gedefinieerd. Uit de MvT wordt duidelijk dat dit een bewuste keuze is ‘omdat het bestuur een zekere interpretatievrijheid bij de uitleg van het begrip behoort te hebben’. Wel wijst de MvT erop dat als richtsnoer kan dienen dat het moet gaan om (ondersteuning van) activiteiten die worden verricht met een terroristisch oogmerk als bedoeld in artikel 83a van het Wetboek van Strafrecht (Sr). Het College wijst erop dat artikel 83a Sr. weliswaar omschrijft wat onder een terroristisch oogmerk moet worden verstaan, maar dat dit artikel geen houvast biedt ten aanzien van de inhoud van de activiteiten zelf. In theorie kunnen allerlei activiteiten geschieden met een terroristisch oogmerk, ook activiteiten die naar hun aard geen gevaar voor de samenleving opleveren. Het College is er niet van overtuigd dat het in de wettekst opgenomen noodzakelijkheids criterium (de bestuurlijke maatregelen kunnen slechts worden opgelegd ‘indien dat noodzakelijk is met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid’) de onbepaaldheid van de eerder genoemde begrippen uit de wettekst voldoende ondervangt.

Gelet op de ingrijpendheid van de bevoegdheden is het met het oog op de kenbaarheid en voorzienbaarheid van het te verwachten overheidsoptreden noodzakelijk om de gevallen waarin tot dit optreden kan worden overgegaan nauwkeuriger in de wet zelf aan te geven. Dit zou eventueel kunnen door in de wettekst niet te spreken van ‘terroristische activiteiten’, maar daarin concrete terroristische misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht op te sommen.¹

Een dergelijke - volgens het College te prefereren - opsomming doet dan echter direct de vraag rijzen wat de toegevoegde waarde van de in het conceptwetsvoorstel voorziene maatregelen nog precies zou kunnen zijn, nu het strafrecht diverse voorbereidingshandelingen tot het plegen van die terroristische misdrijven reeds strafbaar stelt en daardoor de inzet van verschillende strafvorderlijke (opsporings)bevoegdheden in dit soort situaties mogelijk maakt (zie verder 2.5).

2.3 Adequate rechtsbescherming (I): Bestuursrecht in plaats van strafrecht

---

¹ Het College wijst erop dat een vergelijkbaar punt van kritiek werd aangedragen door de Raad van State bij het wetsvoorstel tot uitbreiding van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek in 2013 (Kamerstukken II 2013/14, 33 797, nr. 4). Deze kritiek heeft het kabinet in het conceptwetsvoorstel tot aanpassing van diezelfde wet dat eerder dit jaar werd gepubliceerd getracht te ondervangen door in de wettekst een opsomming te geven van strafbare feiten die aanleiding kunnen vormen voor de veiligheidsscreening bij het toekennen van een woonruimtevergunning waarin dit wetsvoorstel voorziet.

De aan het slot van de vorige paragraaf gestelde vraag naar de toegevoegde waarde van de voorgestelde maatregelen heeft nog een andere dimensie. In het conceptwetsvoorstel wordt gekozen voor *bestuursrechtelijke* maatregelen in plaats van het toepassen van het *strafrecht* voor het inperken van burgers in hun vrijheden en mensenrechten. De vraag die dan opkomt, is of op deze manier niet op een oneigenlijke manier strafrechtelijke procedures en waarborgen uit het strafprocesrecht worden omzeild. De keuze voor het bestuursrecht in plaats van het strafrecht heeft immers een aantal consequenties voor de rechtsbescherming. De onder meer uit artikel 6 EVRM voortvloeiende eisen ten aanzien van het recht op een eerlijk proces zijn in strafrechtelijke procedures steviger gewaarborgd dan in het bestuursrecht. In april 2014 publiceerde een werkgroep ingesteld door de landelijke overleggen van de rechtsgebieden bestuurs- en strafrecht binnen de rechtspraak een rapport over adequate rechtsbescherming bij grondrechtenbeperkende overheidsop treden.² Een belangrijke conclusie van het rapport is dat de bestuursrechtelijke rechtsbescherming die in Nederland geboden wordt bij grondrechtenbeperkend overheidsop treden zich in veel gevallen op het minimum bevindt dat door het EVRM en de jurisprudentie van het Europese Hof wordt vereist.

Verder vindt er bij het bestuursrechtelijk optreden geen voorafgaande rechtelijke toetsing plaats; terwijl dit in het strafrecht wel altijd het geval is (zie verder hieronder).

2.4 Adequate rechtsbescherming (II): Geen voorafgaande rechtelijke toetsing

Het conceptwetsvoorstel biedt aan de Minister de bevoegdheid de grondrechtenbeperkende, bestuursrechtelijke maatregelen te nemen en een uitreisverbod op te leggen. Bij grondrechtenbeperkende maatregelen met een zo indringend karakter als een uitreisverbod heeft het de voorkeur dat er een voorafgaande rechtelijke toetsing plaatsvindt. De onafhankelijke rechter kan dan per geval toetsen of de voorgenoemde maatregel noodzakelijk en proportioneel is, gelet op het doel ervan. Het verrichten van een dergelijke preventieve rechtmatigheidstoets, toegespitst op het afwegen van individuele belangen ten opzichte van het algemene (veiligheids)belang, kan beter in handen worden gelegd van een onafhankelijke rechter dan in die van een bestuurder.

Uit de MvT blijkt dat de inschatting is dat deze maatregel slechts in een gering aantal zaken zal worden toegepast. Gelet op dit geringe aantal lijkt het dan ook geen onoverkomelijk bezwaar een dergelijke voorafgaande rechterlijke toets in te bouwen.

2.5 Noodzakelijkheid van het wetsvoorstel

Zoals hierboven reeds vermeld, is in 2011 een wetsvoorstel ingetrokken dat ten aanzien van de bestuursrechtelijke maatregelen en de intrekking van vergunningen e.d. dezelfde strekking had als het thans voorliggende conceptwetsvoorstel. De reden van intrekking destijds was dat er geen noodzaak meer was voor de voorgestelde maatregelen, omdat er in het strafrecht een aantal bepalingen zijn opgenomen gericht op het preventief tegengaan van terrorisme.

In de MvT staat dat het huidige kabinet in dit verband een andere conclusie trekt dan in 2011. Argumenten waarom de conclusie uit 2011 onjuist of achterhaald zou zijn worden echter niet gegeven. De MvT laat het bij de opmerking dat het bij de voorgestelde maatregelen gaat om 'een aanvulling op' de mogelijkheden die het strafrecht biedt, teneinde het instrumentarium in de strijd tegen het terrorisme zoveel mogelijk te

---

² T. Barkhuysen e.a., *Adequate rechtsbescherming bij grondrechtenbeperkend overheidsingrijpen*, Deventer: Kluwer 2014; te raadplegen op <http://documenten.nj.nl/Adequate/9789013121230.pdf>

complementeren. Ook wijst de MvT erop dat de voorgestelde bestuurlijke maatregelen geen strafrechtelijk karakter hebben. Ze hebben uitdrukkelijk geen punitief oogmerk, maar hebben uitsluitend een preventief doel.

Het College acht hiermee de noodzaak van de in het wetsvoorstel voorziene maatregelen niet voldoende overtuigend onderbouwd. In de MvT wordt niet concreet aangegeven in welke situaties het strafrecht tekort zou schieten en de voorgestelde maatregelen nodig zouden zijn. Het is lastig voor te stellen dat er in een situatie die niet wordt bestreken door het strafrecht, wel sprake kan zijn van een voldoende duidelijke en nauwkeurige wettelijke basis voor het nemen van bestuursrechtelijke maatregelen.

2.6 Het uitreisverbod

In artikel 3 van het conceptwetsvoorstel is bepaald dat de Minister een persoon een verbod kan opleggen het Schengengebied te verlaten indien ten aanzien van deze persoon het gegronde vermoeden bestaat dat deze zich buiten dit grondgebied zal begeven met als doel zich aan te sluiten bij een organisatie die is geplaatst op de lijst van organisaties, zoals bedoeld in artikel 14, vierde lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap. Zoals eerder vermeld, raakt dit uitreisverbod aan artikel 2 (bewegingsvrijheid en het recht het land te verlaten) van het Vierde Protocol bij het EVRM. Voor zover het uitreisverbod wordt opgelegd aan personen met een niet-Nederlandse nationaliteit kan dit uitreisverbod - als de betreffende persoon onderdaan is van een land buiten het Schengengebied (dus een zogenaemde 'derdelander' is) - ook een inbreuk opleveren op artikel 3 van het Vierde Protocol (het recht het land te betreden van de staat waarvan hij onderdaan is) en zelfs op het recht op *family life* van artikel 8 EVRM (indien de derdelander gezinsleden heeft in zijn thuisland).

In de jurisprudentie van het EHRM over deze artikelen wordt het fundamentele belang van internationale bewegingsvrijheid in de huidige mondiale samenleving benadrukt.³ Zo heeft het Hof onder meer overwogen: 'At a time when freedom of movement, particularly across borders, is considered essential to the full development of a person's private life, especially when, like the applicant, the person has family, professional and economic ties in several countries, for a State to deprive a person under its jurisdiction of that freedom for no reason is a serious breach of its obligations'.⁴ Artikel 3, tweede lid, Vierde Protocol garandeert individuen derhalve een sterk recht om hun eigen land binnen te reizen. De hierboven reeds genoemde onbepaaldheid van de gronden waarop volgens het conceptwetsvoorstel een uitreisverbod zou kunnen worden uitgevaardigd, is in de ogen van het College niet te rijmen met de door artikel 3, tweede lid, Vierde Protocol geboden bescherming. Uitreisverboden zouden derhalve niet zonder meer aan derdelanders kunnen worden opgelegd.

2.7 Gevaar van maatschappelijke uitsluiting en vervreemding

In de citeertitel van het conceptwetsvoorstel wordt de term 'terrorisme' gebruikt en in de MvT wordt uitgelegd dat het conceptwetsvoorstel zich niet beperkt tot maatregelen tegen jihadisme, maar ook tegen andere vormen van terrorisme. De MvT geeft echter ook aan dat de terrorismebedreiging in het huidige tijdsgewricht primair uitgaat van het jihadisme. Dit betekent dat onder de huidige maatschappelijke omstandigheden, vooral Nederlanders uit migrantengroepen met een islamitische geloofsovertuiging door de in het conceptwetsvoorstel voorziene maatregelen worden getroffen.

---

³ Zie EHRM 23 mei 2006, appl.no. 46343/99, JV 2006/241 m.nt. PB (Riener t. Bulgarije) en EHRM 6 december 2005, appl.no. 29871/96 (İletmiş t. Turkije).

⁴ EHRM 6 december 2005, appl.no. 29871/96 (İletmiş t. Turkije).

Hoewel het College de risico's van terrorisme en religieus-politieke radicalisering geenszins wil bagatelliseren, wijst het erop dat het mogelijk maken van de inzet van bestuurlijke maatregelen op de vage gronden zoals nu voorzien in het conceptwetsvoorstel maatschappelijke risico's met zich brengt. De groepen burgers waarbinnen die maatregelen het meest worden toegepast zullen dit ervaren als een vorm van discriminatie. Met als gevolg dat zij zich in toenemende mate uitgesloten kunnen voelen van de Nederlandse samenleving. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft in haar *position paper* over de aanpak van radicalisering haar zorgen geuit over dit effect van de voorgestelde maatregelen en aangegeven dat andersoortige maatregelen wel eens veel effectiever zouden kunnen zijn.

Het College is bezorgd dat de voorgenomen maatregelen stigmatisering van en vooroordelen tegen etnische en religieuze minderheidsgroepen in de hand kunnen werken. Uit de MvT blijkt niet dat mogelijke negatieve gevolgen van de voorgenomen maatregelen en eventuele consequenties voor de integratie van deze groepen binnen de Nederlandse samenleving zijn meegewogen.

3 Conclusie

Mensenrechten garanderen wordt lastiger als het meer heikele thema's betreft als het voorkomen en bestrijden van terrorisme. Het College erkent en onderschrijft de noodzaak om de democratie, rechtsstaat en de bevolking in Nederland te beschermen tegen terroristisch geweld. Echter, maatregelen die de overheid in dit verband treft dienen in overeenstemming te zijn met diezelfde principes die men beoogt te beschermen. Van belang is dat deze maatregelen in overeenstemming zijn met de eisen die voortvloeien uit de relevante mensenrechtenstandaarden. Het is juist in moeilijke tijden dat het recht - en in het bijzonder de mensenrechten - hun waarde dienen te bewijzen. Wetten die een inbreuk op bepaalde mensenrechten mogelijk maken, moeten op een zorgvuldige manier worden vormgegeven. De noodzaak en evenredigheid van die inbreuk dienen te worden aangetoond.

Het voorgestelde conceptwetsvoorstel schept bevoegdheden die een inbreuk opleveren op verschillende mensenrechten. Het College meent dat het wetsvoorstel op diverse punten niet voldoet aan de mensenrechtelijke eisen en dus heroverweging behoeft.